

REPUBLIKA SLOVENIJA
USTAVNO SODIŠČE

Pritrdilno ločeno mnenje sodnika Krivica

Strinjam se tako z izrekom kakor tudi z vsem, kar je napisano v obrazložitvi. Le v zvezi z zadnjim odstavkom obrazložitve pod B želim precizirati svoje stališče.

V tem odstavku je med drugim rečeno, da svoje naloge oziroma javna pooblastila lahko zbornica opravlja ne glede na obveznost članstva (zaradi česar je bila določba o obveznosti članstva razveljavljena). Iz konteksta, v katerem je ta stavek, je razvidno, da so mišljeni socialna zbornica in njena pooblastila, kar pomeni, da s tem seveda še ni bilo odločeno o dopustnosti obveznega združevanja v zbornice nasploh.

To vprašanje je torej še odprto. Sam mislim, da je v kontekstu gornjih stališč, s katerimi se strinjam, dopustnost obveznega združevanja v zbornice odvisna od tega, kakšna so tista javna pooblastila in druge naloge, zaradi katerih je bila neka zbornica kot javnopravna institucija ustanovljena. Če npr. varstvo pravic tistih, ki jim je neka strokovna dejavnost (npr. zdravniška ali odvetniška) namenjena, upoštevajoč tudi tradicionalni način opravljanja takega poklica, zahteva, da država zaupa nadzorstvo nad tem, kako pripadniki takega poklica ta poklic opravljajo, vključno s sankcijami (odvzem dovoljenja za samostojno opravljanje dela zdravnika po 79. in 85. členu Zakona o zdravstveni dejavnosti, odvzem pravice opravljati odvetniški poklic po 61. členu Zakona o odvetništvu), njihovi zbornici, potem je določitev obveznega članstva v taki zbornici nedvomno manjši poseg v osebne pravice pripadnikov takih poklicev kot določba o tem, da jim zbornica lahko izreče tako hude sankcije. Kadar je to zadnje ustavno dopustno, se po mojem mnenju tudi vprašanje dopustnosti predpisovanja obveznega članstva v taki zbornici kaže v drugačni luči kot v zbornici, ki tako daljnosežnih javnih pooblastil nima. Če država na nekem strokovnem oziroma poklicnem področju zaupa zbornici tako močna pooblastila, je to praviloma po eni strani znak pomembnosti takega področja za družbo in za pravice prizadetih, po drugi strani pa tudi znak, da država ocenjuje, da je poklicna zbornica (glede na tradicijo poklica, izkušnje itd.) sposobna opraviti tako zahtevne naloge pri varstvu javnega interesa oziroma pravic drugih, da je za opravljanje takih nalog primernejša od državnih organov in da to ustreza tudi prevladujočim pojmovanjem tako znotraj prizadetega poklica kot tudi v javnosti. Kadar so ti pogoji izpolnjeni, je po mojem mnenju možno nadalje presojati, ali je v takem primeru potem tudi določitev obveznega članstva v taki zbornici nujen korelat tako določenemu položaju in pooblastilom zbornice - zlasti zato, da bi bilo na ta način v večji meri zagotovljeno, da bodo pri skrbi za razvijanje in spoštovanje pravil stroke v interesu prizadetih tretjih ljudi pripadniki takega poklica v zbornici aktivneje sodelovali, s čimer bi bile pravice drugih v večji meri zagotovljene - pa tudi zato, da ob morebitnem prostovoljnem članstvu v stališčih zbornice ne bi prišli do izraza neki parcialni, z gledišča javnega interesa manj zaželeni ali celo sporni pogledi in interesi, ki ne bi odražali zlasti strokovnih in etičnih pogledov stroke kot celote. Kakšen naj bi bil rezultat take presoje v posameznem primeru, seveda vnaprej ni mogoče reči - mislim le, da v tu obravnavanem primeru socialne zbornice ti pogoji vsekakor niso izpolnjeni, vsaj po sedanjem stanju te stroke ne - tudi glede na večje število poklicev, ki so vanjo vključeni.

S funkcijami, kakršne ima po zakonu socialna zbornica, ni mogoče do te mere učinkovito varovati pravic drugih ljudi, da bi se v tej luči obvezno članstvo pokazalo kot nujno. Te funkcije lahko socialna zbornica uspešno opravlja tudi v primeru blažjega posega v splošno svobodo ravnanja (npr. če bi bili vanjo obvezno vključeni le javni zavodi in zasebni nosilci dejavnosti s tega področja, ne pa tudi zaposleni pri teh zavodih ali zasebnikih, pri katerih je spoštovanje pravil stroke možno doseči tudi v okviru nadzora delodajalca in državnega nadzora nad to dejavnostjo) ali morda celo brez takega posega, če bo zakonodajalec presodil, da je zakonski smoter ustanovitve socialne zbornice možno v zadostni meri doseči tudi na ta način.

S o d n i k
Matevž Krivic

